

АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

І. Г. Сокиринська, канд. екон. наук;

О. В. Хохлова,

Національна металургійна академія України, м. Дніпропетровськ

Пропонується систематизація аспектів стратегічного розвитку підприємства з урахуванням сучасних процесів глобалізації, невизначеності та жорсткої конкуренції.

Ключові слова: стратегія, розвиток, конкуренція, витрати.

Предлагается систематизация аспектов стратегического развития предприятия с учетом современных процессов глобализации, неопределенности и жесткой конкуренции.

Ключевые слова: стратегия, развитие, конкуренция, расходы.

ВСТУП

Прискорення інтеграційних процесів України у світовий економічний простір вимагає застосування комплексу сучасних аспектів стратегічного розвитку підприємства, які спрямовані на посилення власних конкурентних позицій на ринку. Успішна діяльність підприємства в нових умовах передбачає необхідність ретельного вивчення ринку, внесення змін до товарного асортименту, проведення гнучкої цінової політики, реорганізацію закупівельної та збутової діяльності, перебудову організаційної структури управління.

Аспекти стратегічного розвитку підприємства застосовують у різних сферах господарської діяльності: виробництві, збуті, маркетингу, фінансах, контролі. Сучасним металургійним підприємствам необхідно враховувати низку найважливіших чинників, що впливають на ефективність їх розвитку, а саме: ті з них, які обумовлені зовнішнім і внутрішнім середовищем, силою й активністю конкурентної боротьби, потенціалом маркетингу та менеджменту.

Для забезпечення ефективної діяльності підприємства та досягнення певних конкурентних переваг аспекти його стратегічного розвитку визначають на основі системного вивчення ринку, поведінки споживачів, їх вимог до якості продукції. Це потребує вдосконалення системи планування й управління підприємством, розвитку маркетингової діяльності і впровадження оперативного контролінгу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, де започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор

Сучасні умови конкуренції на внутрішніх та зовнішніх ринках вимагають від вітчизняних підприємств металургійної галузі формування та розвитку своїх конкурентних переваг на основі використання методів стратегічного управління і планування, розроблення стратегічних напрямів оптимізації витрат на виробництво продукції та підвищення її якості, визначення раціональних умов поставок і обслуговування, чому присвячені останні дослідження в даному напрямку [1; 3; 4; 6].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячена стаття

Систематизація чинників, що впливають на ефективність розвитку галузі та окремого підприємства, останнім часом набуває все більшої актуальності. Необхідний подальший розвиток методів стратегічного планування й управління підприємствами, адаптованих до проблем

розвитку економіки України в умовах її трансформації з урахуванням сучасних процесів глобалізації, невизначеності та жорсткої конкуренції.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Основною метою статті є впорядкування аспектів, які визначають конкурентні переваги підприємства, формують принципи відповідної стратегії розвитку, забезпечують узгодження чинників, що є складовими моделі управлінської діяльності підприємства.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У діяльності підприємства можна виділити декілька найбільш важливих об'єктів управління, від стану яких значною мірою залежить фінансовий результат та можливості його стратегічного розвитку.

Для підприємства, яке функціонує в конкурентному середовищі, конкурентні переваги можуть бути досягнуті на основі економічних, технічних, організаційних, інноваційних та інформаційних аспектів, що формують систему його стратегічного розвитку (рис .1).

Рисунок 1 - Аспекти стратегічного розвитку підприємства

Розглянемо докладніше наведені аспекти, що визначають напрями стратегічного розвитку підприємства.

Економічні аспекти. Оцінка типу й структури ринку, урахування бар'єрів входу і виходу з нього, визначення величини й можливостей зростання певного сегмента, передбачуваність ринку, еластичність цін, циклічність і сезонність попиту – врахування усіх цих чинників сприяє укріпленню позицій підприємства і забезпечує перспективи його розвитку. Як відомо, будь-яка підприємницька діяльність націлена на отримання прибутку. Прибуток вітчизняних металургійних підприємств визначається масштабами і характером виробництва. Економічна доцільність виготовлення того чи іншого виду продукції та необхідні капіталовкладення обумовлюються її прибутковістю і визначаються системою економічних показників та забезпечують досягнення підприємством певного соціально-економічного розвитку.

Технологічні. Рівень індустріального розвитку галузі та використання сучасних технологій визначає відповідність продукції підприємства певним стандартам, що, у свою чергу, сприяє зміцненню його конкурентних переваг за сучасних умов господарювання.

Організаційні аспекти. Головна мета створення підприємства та засоби її досягнення формуються у його статуті, відповідно доцільно забезпечити можливість диверсифікації виробництва, орієнтацію на виробництво рентабельних видів продукції, визначення меж економічної самостійності. За сучасних умов функціонування однією з визначальних стратегій діяльності та розвитку кожного підприємства є маркетингова. Вона забезпечує ринкову спрямованість підприємства; визначає характеристики продукту; передбачає вибір і формування цільового ринку, номенклатуру та асортимент продукції. Визначальним для формування маркетингової стратегії підприємства є попит на ринку. Відповідна організація маркетингу, стабільність, надійність контрагентів, своєчасність їхніх розрахунків з підприємством також є запорукою стабільного стратегічного розвитку підприємства.

Статутна діяльність та організація маркетингу визначають систему управління витратами і ціною. Така система насамперед має бути спрямована на забезпечення реалізації стратегічних завдань підприємства за умов динамічного і невизначеного підприємницького середовища на основі оптимального використання існуючого потенціалу підприємства. Спираючись на [6, с. 8], стратегічне управління витратами і ціною має здійснюватися не за фактом, а за прогнозом; необхідна системність і періодичність стратегічного управління витратами і ціною; прозорість стратегічного управління для усіх рівнів; стратегічна спрямованість розв'язання проблем підприємства (всі рішення мають прийматися з урахуванням стратегічних інтересів підприємства в цілому); стимулювання персоналу та забезпечення зацікавленості в ефективному стратегічному управлінні витратами; постійний управлінський облік поточного стану і контроль над основними показниками витрат і ціни; постійне вдосконалення та оновлення методів управління витратами.

Акцентування уваги на системі управління витратами пов'язано з тим, що вони насамперед визначають цінову конкурентоспроможність продукції, характеризують можливості оптимізації діяльності та необхідний «запас міцності» в разі погіршення ринкової кон'юнктури, визначають можливості гнучкого ціноутворення в ході конкурентної боротьби та можливості виходу підприємства на нові ринки. Отже, витрати безпосередньо визначають можливості розвитку підприємства [5, с. 265].

Інноваційні аспекти. Своєчасність оновлення продукції, організація її життєвого циклу із застосуванням науково-технічних розробок галузі

сприятиме укріпленню стратегічних позицій підприємства в межах відповідного ринкового сегменту.

Створення нових виробів, завоювання нових або модифікація існуючих ринків збуту, підвищення технічного рівня виробництва вимагає витрат відповідних ресурсів. Обираючи той або інший курс дій, що передбачає залучення ресурсів до виробництва на тривалий період, керівництво підприємства повинне знати, яких витрат зажадає цей курс і яким чином можливі зміни зовнішнього середовища вплинуть на перспективи його розвитку.

Інформаційні аспекти. Для успішного стратегічного розвитку промислове підприємство має використовувати зворотні зв'язки, а саме – інформацію про неконтрольоване зовнішнє середовище, показники досягнень підприємств-конкурентів, ступінь задоволеності споживачів, тенденції розвитку галузі, нормативно-законодавчу базу, стан макроекономіки, наявність або дефіцит ресурсів, засоби масової інформації, динаміку статистичних даних збуту та прибутків тощо [2, с. 167].

ВИСНОВКИ

Таким чином, перспективи розвитку підприємства залежать від комплексної оцінки основних аспектів його функціонування. Ухвалюючи управлінські рішення в процесі реалізації стратегії, керівництво підприємства моделює чинники, які впливають, насамперед на рівень витрат в короткостроковому періоді. Реалізація таких управлінських рішень має забезпечити досягнення поставленої мети підприємства, а отримувані грошові надходження – задовольнити потреби всіх зацікавлених в економічних результатах виробництва осіб: власників, кредиторів, керівників, працівників.

Перспективи подальших розробок у даному напрямку. Подальші дослідження в даному напрямку можуть бути спрямовані на впорядкування гнучких інструментів розвитку в умовах постійних змін ринкової кон'юнктури.

SUMMARY

Systematization of aspects of strategic development of enterprise is offered taking into account the modern processes of globalization, vagueness and rigorous competition.

Key words: *strategy, development, competition, charges.*

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Белопольский Н. Г. Обеспечение эффективности управления промышленными предприятиями Украины в условиях реформирования экономики: [монография] / Н. Г. Белопольский и др. – Донецк: ДонНУЭТ, 2008. – 188 с.
2. Гришко Н. В. Використання аналізу стратегічного позиціонування в управлінні конкурентоспроможними витратами промислових підприємств / Н. В. Гришко // Економіка промисловості. – 2009. – № 4. – С. 163-170.
3. Мокієнко Т. В. Управління витратами у системі стратегічного менеджменту підприємства / Т. В. Мокієнко // Вісник Полтавської державної аграрної академії. – 2010. – № 2. – С. 205-207.
4. Петришин Н. Я. Технології стратегічного планування діяльності машинобудівних підприємств: автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» / Н. Я. Петришин. – Львів, 2010. – 22 с.
5. Управление крупным предприятием / [Козаченко А.В., Ляшенко А.Н., Лядько И.Ю. и др.]. – К.: Либра, 2006. – 384 с. – (Монография).
6. Шульга В. М. Механізм стратегічного управління витратами підприємства в конкурентному середовищі: автореф. дис... на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» / В. М. Шульга. – Київ, 2008. – 21 с.

Надійшла до редакції 29 листопада 2011 р.